

Nr 156.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående anvisande av anslag å tilläggsstat för år 1918 under femte huvudtiteln för täckande av vissa förskott; given Stockholms slott den 8 mars 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen

att för täckande av förskjutna kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst 191,435 kronor; samt

att för täckande av vissa andra, för olika ändamål förskjutna kostnader å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 1,125,000 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Erik Palmstierna.

*Utdrag av protokollet över sjöförsvarsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 8 mars 1918.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet friherre Palmstierna anförde härefter:

Med anledning av det utav kassaförlagskommittén i dess betänkande den 20 mars 1917 framställda förslag om avveckling av det hittills tilllämpade förskottsförfarandet anmodades marinförvaltningen den 19 november 1917 att inkomma med uppgift angående samtliga dittills under femte huvudtiteln meddelade anordningar å förskott, för vilka ersättning då ännu ej blivit beredd, ävensom med förslag till täckande av nämnda förskott.

Till åttlydnad härav har marinförvaltningen med skrivelse den 21 december 1917 överlämnat utredning i oförmälta hänseende. Denna utredning giver vid handen, att de under femte huvudtiteln meddelade förskottsutgifter, för vilka ersättning icke blivit beredd, vid tiden för

utredningens verkställande uppgått till sammanlagt 2,265,863 kronor 94 öre. Beträffande sättet för ifrågavarande förskottsutgifters täckande har marinförvaltningen föreslagit, att ett sammanlagt belopp av 1,211,208 kronor 71 öre måtte anmälas hos riksdagen till ersättande samt att återstoden, 1,054,655 kronor 23 öre, måtte påföras olika ordinarie och extra anslag eller täckas av femte huvudtitelns allmänna besparingar ävensom, såvitt angår förskjutna kostnader vid försök att bärga torpedkryssaren Clas Uggla, ersättas av medel, som kunde inflyta vid blivande försäljning av fartyget.

Då av berörda utredning framginge, att å tilläggsstat för år 1918 skulle behöva täckas ett belopp, som i runt tal syntes böra upptagas till sammanlagt 1,300,000 kronor — vartill komme 95 kronor för utjämnande av femte huvudtitelns slutsumma — har Kungl. Maj:t under nämnda huvudtitel (punkt 33) av den till årets riksdag avlåtna propositionen om tilläggsstat till riksstaten för år 1918 föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående beviljande av anslag till täckande av vissa förskott under femte huvudtiteln, Kungl. Maj:t kunde komma att till riksdagen avlåta, för berörda ändamål å tilläggsstat för år 1918 beräkna ett förslagsanslag av 1,300,095 kronor.

Härefter har marinförvaltningen den 24 sistlidna januari anmodats att, till fullständigande av ämbetsverkets med skrivelse den 21 december 1917 överlämnade utredning rörande icke ersatta förskottsanordningar, inkomma med uppgift å de under femte huvudtiteln under år 1917 ytterligare meddelade anordningar å förskott, vilka ej blivit ersatta, samt med förslag till täckande av dessa förskott.

På grund härav har marinförvaltningen med skrivelse den 4 nästlidna februari överlämnat sådan uppgift, vilken uppgift, såvitt anginge medel, som föreslagits att nu anmälas hos riksdagen till ersättande, upptog ett sammanlagt belopp av 24,500 kronor.

Jag anhåller nu att få underställa Kungl. Maj:ts prövning frågan om täckande av förskottsutgifter genom anvisande av medel å tilläggsstat för år 1918.

Ifrågavarande förskott torde kunna hänföras till två särskilda huvudgrupper, nämligen dels förskott för kommittéer och utredningar genom sakkunniga och dels förskott för andra ändamål.

1. Förskott för kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

Marinförvaltningen har till ersättande anmält följande förskott för kommittéer och utredningar genom sakkunniga, nämligen:

till sakkunniga för förenkling av marinens redovisningsväsende m. m., enligt nådigt brev den 4 juli 1910	kronor	35,000: —
» sakkunniga för revidering av skeppsmättningsförfattningarna, enligt nådiga brev den 20 juni 1913 och den 19 maj 1917	»	6,950: 41
» sakkunniga för organisation av de till flottans stationer hörande myndigheter, enligt nådigt brev den 20 juni 1913	»	6,000: —
» sakkunniga för utredning rörande höjning av de till avskedat manskap vid marinen utgående pensioner, enligt nådigt brev den 12 december 1913	»	100: —
» sakkunniga för utarbetande av krigstjänstreglemente för kustfästningarna, enligt nådiga brev den 13 mars 1914 och den 14 april 1916	»	14,857: 11
» sakkunniga för utredning angående plats för ny docka vid flottans station i Stockholm, enligt nådigt brev den 14 december 1915	»	11,760: 45
» sakkunniga för utredning i fråga om anläggande av en torpedverkstad, enligt nådiga brev den 21 januari och den 10 mars 1916	»	7,985: 13
» kommittén för utredning av frågan om flottstationen i Stockholms skärgård, enligt nådigt brev den 14 juni 1916	»	71,920: 07
» sakkunniga för verkställande av förnyade tekniska utredningar rörande vissa marina försvarsbehov, enligt nådigt brev den 14 juni 1916	»	2,430: 02
» sakkunniga för utredning angående varvsdriften vid flottans station i Karlskrona, enligt nådigt brev den 21 juni 1916	»	12,000: —
» sakkunniga för omorganisation av marinförvaltningen, enligt nådigt brev den 27 april 1917	»	8,000: —

Transport kronor 177,003: 19

	Transport kronor	177,003: 19
till sakkunniga för granskning av förslag till höjning av de till avskedat manskap vid marinen utgående pensioner, enligt nådigt brev den 27 april 1917	kronor	1,911: 02
» sakkunniga för utredning i fråga om anläggande av en torpedverkstad, enligt nådigt brev den 19 juni 1917	»	6,600: ---
» sakkunniga för utredning av vissa frågor angående skeppsgossekårerna, enligt nådigt brev den 24 augusti 1917	»	4,420: —
» sakkunniga för utredning beträffande månads-lönernas vid marinen anställande, avlöning och pensionering, enligt nådigt brev den 23 november 1917	»	1,500: —
	<u>tillhopa kronor</u>	<u>191,434: 21</u>

Mot vad sålunda föreslagits har jag icke något att erinra; och torde det för ersättande av nu omförmälda förskott erforderliga beloppet, avrundat till 191,435 kronor, böra äskas å tilläggsstat för år 1918 samt betecknas såsom förslagsanslag, högst.

Departements-
chefens
yttrande.

Jag får alltså hemställa, det tacktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen

att för täckande av förskjutna kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag, högst 191,435 kronor.

2. Förskott för andra ändamål.

Under denna rubrik torde få upptagas övriga av marinförvaltningen i dess förberörda skrivelser angivna, förskottsvis bestridda utgifter av olika slag, vilka av ämbetsverket ansetts böra anmälas till ersättande hos riksdagen. Därjämte anhåller jag att i detta sammanhang få anmäla vissa andra, likaledes förskottsvis bestridda utgifter, vilka enligt min mening äro av den natur, att de böra täckas genom anvisande av medel å tilläggsstat för år 1918. Förevarande utgifter torde lämpligen kunna sammanföras i följande grupper:

A. Förstärkning av arbetskrafterna inom marinförvaltningen och vid marinintendenturkåren.

Förstärkning
av arbetskraf-
terna inom
marinförvalt-
ningen.

Genom särskilda nådiga brev den 5 maj och den 15 december 1916 har Kungl. Maj:t, utöver av riksdagen för åren 1916 och 1917 beviljat extra anslag, 4,725 kronor för vardera året, till förstärkning av arbetskrafterna å marinförvaltningens revisionskontor, för ändamålet anvisat ytterligare medel. Enligt berörda nådiga brev den 5 maj 1916 anvisades sålunda ett belopp av 5,000 kronor, vilket var avsett att användas dels till avlöning under ett år åt en extra föredragande i anmärkningsmål inom marinförvaltningen, vilken föredragande skulle åtnjuta ett särskilt arvode av 100 kronor för månad, och dels åt extra personal inom ämbetsverket för revisionsarbete. Bemälda extra föredragande anställdes från och med juni månad år 1916. För fortsatt anställning av en extra föredragande under tiden juni—december 1917 ävensom till ersättning åt extra personal för revisionsarbete efter ingången av år 1917 anvisades därefter genom omförmälda nådiga brev den 15 december 1916 ett belopp av 5,500 kronor. Båda nu nämnda belopp, tillhopa 10,500 kronor, skulle av marinförvaltningen förskjutas och framdeles anmälas till ersättande; och har denna summa, 10,500 kronor, nu anmälts till ersättande av marinförvaltningen.

Sedermera har Kungl. Maj:t, efter framställningar av marinförvaltningen, enligt särskilda nådiga brev dels den 2 november 1917 medgivit, att till ersättning åt extra personal för revisionsarbete under år 1917 finge, utöver förut anvisade medel, utgå ytterligare ett belopp av högst 2,500 kronor, dels ock den 31 december samma år anvisat ett sammanlagt belopp av 11,200 kronor till avlöning under år 1918 av en extra föredragande i anmärkningsmål hos marinförvaltningen mot ett arvode av 100 kronor för månad samt till förstärkande i övrigt av arbetskrafterna å ämbetsverkets revisionskontor under samma år. Jämväl dessa båda belopp skulle förskjutas av marinförvaltningen.

Av berörda båda belopp har nu av marinförvaltningen till ersättande hos riksdagen anmälts det enligt nådiga brevet den 2 november 1917 förskjutna beloppet, 2,500 kronor, medan det i nådiga brevet den 31 december samma år omförmälda beloppet, 11,200 kronor, av ämbetsverket föreslagits skola gottgöras av femte huvudtitelns anslag till extra utgifter. Det synes mig emellertid följdriktigt, att ersättning i detta sammanhang av riksdagen äskas jämväl för sistnämnda belopp.

Vidare har Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 7 december 1917 till förstärkning av en i staten för ämbetsverket upptagen anvisning å 25,800 kronor till vikariatsersättning, arvoden till extra ordinarie tjänstemän och biträden samt renskrivningskostnad m. m. för samma år anvisat, utöver av riksdagen på extra stat beviljad fyllnad i anvisningen av 6,300 kronor, ett belopp av högst 15,300 kronor, att av marinförvaltningen förskjutas och framdeles anmälas till ersättande. Därjämte har Kungl. Maj:t enligt nådigt brev den 31 december samma år medgivit, att för anställande av två amanuenser å marinförvaltningens kansli under år 1918 mot ett arvode av högst 2,000 kronor för en var av dem finge användas ett belopp av högst 4,000 kronor. Jämväl detta belopp skulle av marinförvaltningen förskjutas.

Marinförvaltningen har nu anmält förenämnda belopp, tillhoppa 19,300 kronor, till ersättande av femte huvudtitelns anslag till extra utgifter. Det torde emellertid enligt min mening — icke minst med hänsyn till beloppets storlek — vara lämpligare, att ersättning för nämnda förskott i detta sammanhang äskas av riksdagen.

Den summa, som nu skulle under förevarande rubrik anmälas hos riksdagen till ersättande, utgör sålunda (5,000 + 5,500 + 2,500 + 11,200 + 15,300 + 4,000) 43,500 kronor.

Jag torde i detta sammanhang få erinra, att Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1918 års riksdag under femte huvudtiteln (punkt 1) föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1919 bevilja dels till anställande av två extra revisorer och en extra föredragande i anmärkningsmål i marinförvaltningen samt till förstärkning jämväl i övrigt av arbetskrafterna å revisions- och bokslutskontoren därstädes ett förslagsanslag, högst 20,850 kronor, och dels till beredande av fyllnad i den i marinförvaltningens stat uppförda anvisningen till vikariatsersättning, arvoden till extra ordinarie tjänstemän och biträden samt renskrivningskostnad m. m. ett förslagsanslag, högst 25,120 kronor.

Med anledning av framställning utav Kungl. Maj:t medgav 1913 års riksdag, att till beredande av förstärkning av arbetskrafterna vid marinintendenturkåren medelst extra biträden femte huvudtitelns allmänna besparingar finge tillsvi vidare efter Kungl. Maj:ts bestämmande tagas i anspråk.

Förstärkning
av arbetskraf-
terna vid
marininten-
denturkåren.

I statsverkspropositionen till 1915 års riksdag anmälde föredragande departementschefen, att även under år 1916 sådan förstärkning syntes bliva erforderlig. I samband därmed anförde departementschefen att, därest på grund av den minskade tillgången å allmänna besparingar år 1916 dessa

ej skulle förslå till bestridande av nödig kostnad för nämnda extra biträden, Kungl. Maj:t torde böra äga att låta av tillgängliga medel förskjuta erforderlig fyllnad, varom anmälan sedan borde göras hos riksdagen för förskottets ersättande. Då behovet av en sådan tillfällig förstärkning av arbetskrafterna vid marinintendenturkåren otvivelaktigt komme att även framgent göra sig gällande, uttalade departementschefen i statsverkspropositionerna såväl till 1916 som till 1917 års riksdag, att det för år 1916 avsedda förfaringssättet för täckande av härav uppkommande kostnader torde få tillämpas jämväl för år 1917, resp. år 1918.

I anslutning härtill har marinförvaltningen nu till ersättande anmält ett sammanlagt belopp av 128,145 kronor 70 öre, vilket belopp på grund av särskilda nådiga brev den 31 december 1915 samt den 14 april, den 25 augusti och den 30 december 1916 av ämbetsverket för åren 1916 och 1917 förskjutits för bestridandet av kostnader för anställande av extra biträden å räkenskapskontoren vid flottans stationer och inom kustfästningarna m. m.

För åren 1918 och 1919 hava, på sätt omförmäles i propositionen nr 2 om tilläggsstat till riksstaten för år 1918 (femte huvudtiteln, punkt 32) och statsverkspropositionen (femte huvudtiteln, punkt 77), anslag av innevarande års riksdag äskats för här ifrågavarande ändamål.

B. Särskilda ersättningar till personal, tillhörande marinen.

Gottgörelse
till marin-
attachéerna
C. F. Tamm
och G. D.
W:son Lillie-
hök.

I ett av marinförvaltningen och chefen för marinstaben den 26 maj 1916 gemensamt avgivet yttrande i fråga om särskild gottgörelse för förlängd tjänstgöring under år 1915 till marinattachén i Berlin C. F. Tamm och marinattachén i Petrograd G. D. W:son Lilliehök hava myndigheterna hemställt, att bemälda marinattachéer måtte erhålla sådan gottgörelse, Tamm med 950 kronor och Lilliehök med 3,550 kronor.

Genom hemligt nådigt brev den 9 juni samma år har Kungl. Maj:t medgivit, att till marinattachéerna Tamm och Lilliehök finge såsom gottgörelse för förlängd tjänstgöring i denna deras egenskap under år 1915 utbetalas, 950 kronor till Tamm och 3,550 kronor till Lilliehök eller tillhopa 4,500 kronor, att av marinförvaltningen med omhändertagande medel förskjutas och framdeles anmälas hos riksdagen till ersättande.

Nämnda belopp, 4,500 kronor, har nu av marinförvaltningen anmälts till ersättande.

Jämlikt nådigt brev den 12 maj 1917 har Kungl. Maj:t medgivit, att till kommandörkaptenen av 2:a graden vid flottan K. Wester samt kapteuerna därstädes K. G. Bjurner och A. Örnberg finge såsom ersättning för omarbetning m. m. av skjutinstruktion för flottan, artilleri, utbetalas ett belopp av tillhopa 800 kronor, att av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande.

Ersättning till kommandörkaptenen K. Wester m. fl. för omarbetning av skjutinstruktion för flottan, artilleri.

Marinförvaltningen har nu till ersättande från femte huvudtitelns allmänna besparingar anmält nämnda belopp, 800 kronor. Det synes mig emellertid följdriktigt, att ersättning för detta belopp, liksom i andra liknande fall, i detta sammanhang begäres av riksdagen.

Efter det chefen för marinstaben genom nådigt brev den 4 mars 1910 anbefallts att låta utarbета en lärobok i sjökrigshistoria, omfattande tiden från ångans allmänna införande ombord å krigsfartyg till våra dagar, ävensom att, sedan arbetet blivit fullgjort, inkomma med förslag till bestridande av de med utarbetandet och utgivandet av läroboken förenade kostnader, anmälde bemälde chef i skrivelse den 8 oktober 1917, att berörda arbete med undantag av två avdelningar, avsedda att innehålla det nu pågående krigets sjökrigshistoria, numera blivit av kommandörkaptenen av 1:a graden vid flottan O. E. Lybeck utfört.

Ersättning till kommandörkaptenen O. E. Lybeck för utarbetande av lärobok i sjökrigshistoria.

Enligt nådigt brev den 18 oktober 1917 har därefter Kungl. Maj:t, bland annat, medgivit, att till kommandörkaptenen Lybeck finge såsom ersättning för utarbetandet av nu ifrågavarande del av omförmälda sjökrigshistoria utbetalas ett belopp av 4,800 kronor, att av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande.

Marinförvaltningen har nu till ersättande anmält sagda belopp, 4,800 kronor.

Enligt hemligt nådigt brev den 25 maj 1917 har Kungl. Maj:t medgivit, att till torpedingenjören E. F. Elmquist finge såsom ersättning för en av honom uppfunnen konstruktion av nätsax, vilken uppfinning ställts till marinens fria förfogande, utbetalas ett belopp av 7,000 kronor, att av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles till ersättande anmälas.

Ersättning till torpedingenjören E. F. Elmquist för en uppfinning.

Nämnda belopp, 7,000 kronor, har nu av marinförvaltningen anmälts till ersättande.

Ersättning
till kaptenen
vid kustartil-
leriet N. G. E.
Åkerlund
för en upp-
finning.

Genom hemligt nådigt brev den 16 februari 1917 har Kungl. Maj:t, under förutsättning att svenska staten tillförsäkrades rätt att för sin räkning tillgodogöra sig en av kaptenen vid kustartilleriet N. G. E. Åkerlund gjord uppfinning av ett torpedgyroskop, medgivit, att till Åkerlund finge såsom ersättning därför samt för kostnader för uppfinningens utarbetande och skyddande inom Sverige utbetalas ett belopp av 5,000 kronor, att av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles till ersättande anmälas.

Marinförvaltningen har nu till ersättande anmält berörda belopp, 5,000 kronor.

Legas till sjö-
manskårens
manskap för
förlängd
tjänstetid.

Genom nådigt brev den 28 april 1916 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att å tiden efter den 1 januari 1908 belöpande legas enligt stat, vilken ej blivit till vederbörande personal vid Karlskrona och Stockholms stationer utbetald för tid, under vilken densamma fått sin anställning förlängd på grund av föreskrifterna i § 36 mom. 2 i reglemente för marinen, del I, skulle, därest hinder för legans utbetalande i övrigt ej förefunnas, till vederbörande utbetalas samt att kostnaderna härför intill ett belopp av högst 24,000 kronor skulle av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande. Att legas för den avsedda tiden (den 1 januari 1908—den 30 september, resp. den 31 oktober 1914) icke blivit utbetald, berodde på en oriktig tolkning av vissa reglementsbestämmelser.

Förenämnda förskottsvis utgivna belopp, 24,000 kronor, har nu av marinförvaltningen anmälts till ersättande.

Avlöning
under viss
ledighet för
daglönarna
vid flottan
m. fl.

Genom nådigt brev den 18 december 1917 har Kungl. Maj:t, i anledning av gjord ansökning, föreskrivit, att samtliga vid flottan anställda daglönare ävensom vid kustartilleriet anställda civila personer med daglön finge, där så med hänsyn till arbetets beskaffenhet låte sig göra, erhålla ledighet från arbetet under hela arbetsdagen den 24 december samma år med bibehållande av full avlöning; och skulle härav föranledda kostnader av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande.

Marinförvaltningen har nu till ersättande anmält ett på grund av förenämnda brev förskjutet belopp av 13,000 kronor.

C. Nybyggnad och underhåll.

För anskaffning av en lyftkran för Karlskrona varvs skjutbana har 1916 års riksdag på extra stat för år 1917 beviljat ett anslag av 32,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att låta utanordna detta belopp redan under år 1916.

Lyftkran för
Karlskrona
varvs skjut-
bana.

I skrivelse den 31 augusti 1916 anmälde marinförvaltningen, att för ifrågavarande anskaffning erfordrades ett ytterligare belopp av 9,000 kronor; och har Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 12 september samma år medgivit, att för omförmälda ändamål finge användas, utöver det av riksdagen för ändamålet beviljade anslaget, 32,000 kronor, ett belopp av högst 9,000 kronor, att av marinförvaltningen med omhänderthavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande.

Nämnda belopp, 9,000 kronor, har nu av marinförvaltningen anmälts till ersättande.

Marinförvaltningen har i hemlig skrivelse den 23 september 1916 framhållit, att det med flottans ökade nybyggnadsverksamhet visat sig nödvändigt att utvidga tillverkningen vid den vid flottans varv i Karlskrona befintliga torpedverkstaden till största möjliga omfattning för att kunna förse nya och ombestyckade torpedfartyg med såväl torpeder som torpedtuber. Bristen på utrymme inom verkstaden skulle eljest medföra, att såväl torped- som tubtillverkningen bleve i hög grad lidande, samt att fara för försenande av arbetena uppstode. Vidare hade under de senaste åren verkställda experiment och försök med framställande av nya torpedtyper tydligt ådagalagt behovet av en dynamometer i verkstaden utöver den redan nu därstädes befintliga. På grund härav har marinförvaltningen hemställt om beredande av erforderliga medel för båda dessa ändamål, eller 31,825 kronor för torpedverkstadens utvidgning och 10,100 kronor för anskaffning av en dynamometer.

Utvidgning
av torped-
verkstaden
vid flottans
varv i
Karlskrona.

Jämlikt hemligt nådigt brev den 13 oktober 1916 har Kungl. Maj:t medgivit, att för utvidgning av torpedverkstaden i Karlskrona enligt ett i sådant hänseende uppgjort förslag ävensom för anskaffning av en dynamometer finge användas ett belopp av 41,925 kronor, att av marinförvaltningen med omhänderthavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande.

Sedermera har Kungl. Maj:t genom hemligt nådigt brev den 1 december 1916, efter av marinförvaltningen gjord framställning, medgivit, dels att utvidgningen av ifrågavarande torpedverkstad finge utföras i

enlighet med ett dåmera på förekommen anledning ändrat förslag, dels ock att på grund av den inträffade prisstegringen på materialier för ändamålet finge, utöver förut anvisade medel, användas ett belopp av ytterligare högst 3,000 kronor, att av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande i samband med övriga kostnader för ifrågavarande arbete.

Omförmälda båda belopp, tillhopa 44,925 kronor, hava nu av marinförvaltningen anmälts till ersättande.

Vattenbåt
vid flottans
varv i
Stockholm.

Sedan 1915 års riksdag för anskaffning av transportmedel för flottans varv i Stockholm på extra stat för år 1916 beviljat ett anslag av 80,000 kronor, därav 50,000 kronor vore avsedda för byggande av en vattenbåt, har marinförvaltningen i skrivelse den 1 februari 1916 hemställt, att till ämbetsverkets förfogande måtte ställas ett belopp av 16,000 kronor för bestridande av de merkostnader, som på grund av inträffade prisstegringar vore nödvändiga för byggande av ifrågavarande båt med ursprungligen beräknade dimensioner.

Jämlikt nådigt brev den 11 februari 1916 har Kungl. Maj:t för byggande av ifrågavarande vattenbåt ställt till marinförvaltningens förfogande, utöver förut anvisade medel, ytterligare 16,000 kronor, att av ämbetsverket med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles till ersättande anmälas.

Det på grund härav förskjutna beloppet, 16,000 kronor, har nu av marinförvaltningen anmälts till ersättande.

Arbets-
maskiner för
minverksta-
den vid
flottans
varv i
Stockholm.

Vid 1916 års riksdag medgavs, att för utvidgning av minverkstaden å flottans varv i Stockholm finge användas behållningar till ett sammanlagt belopp av 50,000 kronor å vissa av riksdagen beviljade extra anslag.

Härefter har marinförvaltningen i hemlig skrivelse den 9 september 1916 gjort framställning om anvisande av ett belopp av 61,000 kronor för anskaffning av de arbetsmaskiner, som vore behövliga för att kunna utnyttja det ökade utrymmet inom minverkstaden och för att med erforderlig skyndsamhet kunna bedriva mintillverkningen därstädes.

Enligt hemligt nådigt brev den 29 september 1916 har Kungl. Maj:t medgivit, att för ifrågavarande ändamål finge användas ett belopp av högst 61,000 kronor, att av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och hos riksdagen framdeles anmälas till ersättande.

Marinförvaltningen har nu till ersättande anmält berörda belopp, 61,000 kronor.

Sedan 1916 års riksdag för anskaffning av transportmedel för flottans varv i Stockholm på extra stat för år 1917 beviljat ett anslag av 75,000 kronor, varav 45,000 kronor avsetts för anskaffning av en större bogserbåt, har marinförvaltningen i skrivelse den 29 december 1916 anfört, bland annat, att det på grund av de höga material- och arbetskostnaderna icke ansetts ekonomiskt fördelaktigt att genom nybyggnad fylla ifrågavarande behov, utan hade ämbetsverket vid förhyrande av en för neutralitetsvakten behövlig bogserbåt förbehållit sig rättighet att inköpa densamma för ett pris av 50,000 kronor; och har ämbetsverket hemställt, att för anskaffning av ifrågavarande bogserbåt finge användas ett belopp av 5,000 kronor utöver den av riksdagen för ändamålet avsedda summan av 45,000 kronor.

Bogserbåt för
flottans varv
i Stockholm.

Enligt nådigt brev den 20 januari 1917 har Kungl. Maj:t medgivit, att för ifrågavarande ändamål finge, utöver förut anvisade medel, användas ett belopp av 5,000 kronor, att av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande.

Förenämnda förskottsvis utgivna belopp, 5,000 kronor, har nu av marinförvaltningen anmälts till ersättande.

Såsom nyss nämnts, har 1916 års riksdag för anskaffning av transportmedel för flottans varv i Stockholm på extra stat för år 1917 beviljat ett anslag av 75,000 kronor. Av detta belopp har 30,000 kronor avsetts för anskaffning av fem pråmar.

Pråmar för
flottans varv
i Stockholm

Marinförvaltningen har i skrivelse den 26 januari 1917 föreslagit att, då det på grund av de stegrade prisen ej syntes lämpligt, att alla fem pråmarna på en gång ifrågakomme till anskaffning, för det dåvarande borde anskaffas fyra pråmar, för vilka kostnaderna skulle ställa sig på följande sätt:

inköp av pråmen Fix I	8,500 kronor
byggande vid flottans varv i Stockholm av <u>tre pråmar</u> ...	<u>27,000 »</u>
	tillhopa 35,500 kronor.

På grund härav har marinförvaltningen hemställt, att för den av ämbetsverket föreslagna anskaffningen måtte få användas ett belopp av 5,500 kronor utöver av riksdagen för ändamålet avsedda medel, 30,000 kronor.

Jämlikt nådigt brev den 9 februari 1917 har Kungl. Maj:t medgivit, att för anskaffning, på sätt marinförvaltningen föreslagit, av ifrågavarande fyra pråmar finge, utöver förut anvisade medel, användas

ett belopp av 5,500 kronor, att av ämbetsverket med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande.

Marinförvaltningen har nu till ersättande anmält nämnda belopp, 5,500 kronor.

Anordningar
för möjlig-
görande av
Skepps-
holmens av-
stängning.

I skrivelse den 23 maj 1917 har stationsbefälhavaren vid flottans station i Stockholm hemställt, att åtgärder måtte vidtagas för utförande av stängselanordningar vid Skeppsholmsbrons södra landfäste i syfte att trafiken till Skeppsholmen skulle kunna avstängas, då så erfordrades.

Sedermera har stationsingenjören vid nämnda station, på uppdrag av chefen för sjöförvarsdepartementet, med skrivelse den 26 september 1917 överlämnat särskilda förslag till ifrågakvarande avstängningsanordningar, av vilka ett förslag upptog en kostnad av 4,700 kronor.

Enligt nådigt brev den 9 oktober 1917 har Kungl. Maj:t uppdragit åt marinförvaltningen att, för möjliggörande av Skeppsholmens avstängning, låta vid Skeppsholmsbrons södra landfäste utföra anordningar i huvudsaklig överensstämmelse med nyssnämnda förslag, ävensom medgivit, att härav föranledda kostnader, högst 4,700 kronor, finge av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas för att framdeles anmälas till ersättande.

Marinförvaltningen har nu till ersättande anmält det på grund härav förskjutna beloppet, 4,700 kronor.

Kontrollur vid
flottans varv.

Genom nådigt brev den 7 september 1917 har Kungl. Maj:t meddelat nya bestämmelser i fråga om redovisningens ordnande vid flottans stationer och inom kustfästningarna samt därvid, bland annat, uppdragit åt marinförvaltningen att gå i författning om anskaffning av för tidkontrollen vid flottans varv erforderliga kontrollur; och skulle utgifterna för dessa kontrollur med högst 68,700 kronor bestridas av marinförvaltningen med omhänderhavande medel och framdeles anmälas till ersättande.

Nämnda förskottsvis utgivna belopp, 68,700 kronor, har nu av marinförvaltningen anmälts till ersättande.

Reservdelar
m. m.
till marinens
flygmateriel.

Sedan chefen för marinstaben i skrivelse den 3 mars 1914 framhållit behovet av reservdelar m. m. till marinens flygmateriel i så stor utsträckning, att övningar med denna materiel i minsta möjliga mån hindrades till följd av inträffande haverier, har marinförvaltningen i skrivelse den 24 i samma månad gjort framställning om anskaffning av dylika reservdelar samt om utförande av vissa arbeten å flygbåtar m. m. för en sammanlagd kostnad av 15,300 kronor.

Genom nådigt brev den 24 april 1914 har Kungl. Maj:t medgivit, att för ifrågavarande ändamål finge användas ett belopp av högst 15,300 kronor, att av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande.

Förenämnda belopp, 15,300 kronor, har nu av marinförvaltningen anmälts till ersättande.

Sedan Kungl. Maj:t och kronan genom Svea hovrätts dom den 21 maj 1915 i mål mellan Bärgnings- och dykeriaktiebolaget Neptun samt Kungl. Maj:t och kronan, angående bärgarlön för jagaren Hugin, förpliktats att till bolaget utgiva bärgarlön med 175,000 kronor jämte fem procents årlig ränta därå från den 6 augusti 1912, tills betalning skedde, ävensom ersättning för bolagets kostnader å målet med 3,000 kronor jämte vad bolaget erlagt till lösen av underrättens protokoll i målet, har bolaget i skrivelse till marinförvaltningen anhållit om vidtagande av erforderliga åtgärder, på det bolaget måtte bliva i tillfälle att begagna sin lagliga rätt att mot pant och borgen lyfta vad utdömt blivit.

Bärgarlön för
bärgning av
jagaren Hugin
m. m.

Med anledning härav har marinförvaltningen, enligt vad ämbetsverket anmält i skrivelse den 9 juli 1915, jämlikt § 39 utsökningslagen hos överståthållarämbetet nedsatt ett belopp av 203,456 kronor 77 öre, utgörande 175,000 kronor bärgarlön för fartyget, 3,179 kronor ersättning för rättegångskostnader och 25,277 kronor 77 öre ränta, beräknad för en tid av två år tio månader tjugu dagar.

Enligt nådigt brev den 23 juli 1915 har Kungl. Maj:t funnit gott att vid den sålunda gjorda anmälan låta bero.

Marinförvaltningen har nu — jämte meddelande att, såvitt för ämbetsverket vore känt, Kungl. Maj:ts dom i målet ännu ej fallit — till ersättande anmält omförmälda belopp, 203,456 kronor 77 öre.

Ehuru Kungl. Maj:t ännu icke meddelat dom uti ifrågavarande mål, torde ersättning för nämnda belopp, 203,456 kronor 77 öre, i detta sammanhang böra äskas av riksdagen.

Jämlikt nådigt brev den 8 oktober 1915 har för bärgning och reparation m. m. av minkabelbåten G. Å. nr 2 anvisats ett belopp av högst 25,000 kronor.

Bärgning och
reparation av
minkabel-
båten
G. Å. nr 2.

Sedermera har marinförvaltningen i skrivelse den 30 september 1916 anhållit att få använda ett ytterligare belopp av högst 3,000 kronor till utförande av en del reparationer, utöver de ursprungligen avsedda, å omförmälda båt och dess maskineri ävensom för anskaffning av en del

inventarier till båten; och har Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 20 oktober 1916 lämnat bifall till denna framställning.

Enligt nämnda nådiga brev skulle omförmälda båda belopp av marinförvaltningen förskjutas och framdeles anmälas till ersättande.

Marinförvaltningen har nu till ersättande anmält berörda belopp, tillhoppa 28,000 kronor.

Ritning till
viss typ för
undervattens-
båt.

Sedan Kungl. Maj:t genom hemligt nådigt brev den 12 mars 1915 uppdragit åt marinförvaltningen att låta inom ämbetsverkets ingenjöravdelning utarbeta ritningar till viss typ för undervattensbåt, har marinförvaltningen i hemliga skrivelser den 27 oktober 1916 och den 23 november 1917 gjort framställning om anvisande av särskilda medel för ifrågavarande ändamål, enär en del av omförmälda ritningsarbeten på grund av den knappa tillgången på mariningenjörer måst utföras av civila ingenjörer.

Enligt hemliga nådiga brev den 10 november 1916 och den 7 december 1917 har Kungl. Maj:t medgivit, att för omförmälda ändamål finge användas ett sammanlagt belopp av 11,000 kronor, att av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande.

Det på grund härav förskjutna beloppet, 11,000 kronor, har nu av marinförvaltningen anmälts till ersättande.

Förslag till
ny kryssartyp
för flottan.

Sedan Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 23 februari 1917 uppdragit åt marinförvaltningen att i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som av tillkallade sakkunniga för verkställande av förnyade tekniska utredningar rörande vissa marina försvarsbehov angivits i betänkande av den 15 augusti 1916, uppgöra förslag till kryssartyp för flottan, har marinförvaltningen i skrivelse den 27 april 1917 hemställt om bemyndigande att till bestridande av de med ifrågavarande uppdrag förenade kostnader använda ett belopp av högst 10,000 kronor.

Enligt nådigt brev den 12 maj 1917 har Kungl. Maj:t medgivit, att för ifrågavarande ändamål finge användas ett belopp av högst 10,000 kronor, att av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande.

Marinförvaltningen har nu till ersättande anmält det på grund härav förskjutna beloppet, 10,000 kronor.

Motorspruta
för Kungsholmsfort.

I skrivelse den 22 september 1916 har marinförvaltningen anmält, att den å Kungsholmsfort i Karlskrona fästning uppställda ångsprutan

vore av föråldrad typ och ej fyllde de fordringar, som numera kunde och borde ställas på eldsläckningsmateriel, samt på grund därav hemställt om anvisande av ett belopp av 9,700 kronor för anskaffande av en motorspruta.

Genom nådigt brev den 6 oktober 1916 har Kungl. Maj:t för anskaffande av en motorspruta till Kungsholmsfort ställt till befälhavande amiralens i Karlskrona förfogande ett belopp av 9,700 kronor, att av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande.

Nämnda belopp, 9,700 kronor, har nu av marinförvaltningen anmälts till ersättande.

I skrivelse den 18 september 1917 har marinförvaltningen anhållit, att ett belopp av 17,000 kronor måtte ställas till ämbetsverkets förfogande för utförande av vissa utav kommandanten i Vaxholms fästning föreslagna provisoriska installationer av elektrisk belysning inom fästningen.

Elektriska installationer inom Vaxholms fästning.

Genom nådigt brev den 28 i samma månad har Kungl. Maj:t medgivit, att för ifrågavarande ändamål finge användas ett belopp av 17,000 kronor, att av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och före utgången av år 1917 anmälas till ersättande.

Marinförvaltningen har nu anmält berörda belopp, 17,000 kronor, till ersättande.

För anordnande av elektrisk belysning i befästningar och kasern-etablissemang m. m. å Oscarsvärn har 1917 års riksdag, efter framställning av Kungl. Maj:t, på extra stat för år 1918 beviljat ett reservationsanslag av 29,500 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att disponera detta belopp redan under år 1917.

Elektrisk belysning i befästningar och kasern-etablissemang m. m. å Oscarsvärn.

Ifrågavarande elektriska belysningsanläggning ansågs snarast möjligt böra komma till utförande med hänsyn såväl till hygienens som eldsäkerhetens fordringar.

I skrivelse den 29 december 1917 har marinförvaltningen anfört att, enligt vad befälhavande amiralen i Karlskrona hos ämbetsverket anmält, omförmälda belysningsanläggning vid infordrande av anbud å anläggningens utförande visat sig på grund av de oavlåtligt stegrade prisen å materialier och arbete icke kunna utföras för det beviljade anslaget, varför det skulle bliva nödvändigt att ur entreprenaden utesluta vissa installationer. Då det emellertid vore synnerligen önskvärt, att samtliga i planen för anläggningen upptagna installationer utfördes i ett sammanhang, hade befälhavande amiralen hemställt om utverkande av

ett tillägg till omförmälda anslag av 4,200 kronor, vilket belopp enligt infortrat anbud ytterligare erfordrades för ändamålet. Med hänsyn därtill, att nämnda anbud icke gällde längre än till den 1 januari 1918 samt att ett dröjsmål med dess antagande under rådande förhållanden med all säkerhet skulle högst betydligt öka kostnaderna, hade marinförvaltningen ansett sig icke kunna stå till svars med uppskov med någon del av anläggningen, utan uppdragit åt befälhavande amiralen att antaga entreprenadanbudet.

Genom nådigt brev den 8 nästlidna februari har Kungl. Maj:t, med godkännande av ämbetsverkets berörda åtgärd, medgivit, att för ifrågasvarande ändamål finge användas, utöver det av riksdagen beviljade anslaget, 29,500 kronor, ett belopp av högst 4,200 kronor, att av ämbetsverket med omhänderhavande medel förskjutas; och förklarade sig Kungl. Maj:t vilja framdeles meddela beslut angående gäldandet av sålunda förskjutet belopp.

Sistnämnda belopp, 4,200 kronor, synes lämpligen i detta sammanhang böra hos riksdagen anmälas till ersättande.

Möbler för
navigationsskolan i
Göteborg.

Sedan de lokaler, som disponeras av navigationsskolan i Göteborg, undergått en av Göteborgs stad bekostad om- och tillbyggnad, varigenom lokalerna blivit avsevärt utvidgade, har marinförvaltningen i skrivelse den 9 december 1915 hemställt, att för anskaffning av möbler till nämnda navigationsskola måtte få användas ett belopp av 10,000 kronor, att av ämbetsverket med omhänderhavande medel bestridas och framdeles till ersättande anmälas.

Genom nådigt brev den 31 i samma månad har Kungl. Maj:t lämnat bifall till denna hemställan.

Förenämnda belopp, 10,000 kronor, har nu av marinförvaltningen anmälts till ersättande.

D. Diverse förskottsvis bestridda utgifter.

Tillfälligt till-
lägg till de
understöds-
belopp, som
utgå jämlikt
förordningen
den 1 juni
1912 om
familjeunder-
stöd.

Sedan Kungl. Maj:t den 13 augusti 1917, i enlighet med av riksdagen fattat beslut i ämnet, utfärdat kungörelse angående tillfälligt tillägg till de understödsbelopp, som utgå jämlikt § 2 i förordningen den 1 juni 1912 om understöd i vissa fall åt värnpliktigs hustru och barn (familjeunderstöd), sådan nämnda § lyder enligt kungörelsen den 17 september 1914, har Kungl. Maj:t genom nådigt brev förstnämnda dag förordnat, att de kostnader, som härav under år 1917 föranleddes, skulle av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande.

Marinförvaltningen har nu till ersättande anmält ett på grund av berörda nådiga brev förskjutet belopp av 6,000 kronor.

I proposition (nr 134) till 1915 års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, bland annat, att av femte huvudtitelns allmänna besparingar finge bestridas de kostnader, som föranleddes av förvärvande, på sätt i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över sjöförsvarsärenden angivits, av viss mark i Stockholms skärgård för övningsändamål.

Markförvärv
i Stockholms
skärgård för
övningsändamål.

Enligt vad riksdagen i skrivelse samma år (nr 102) anmält, har riksdagen bifallit berörda proposition.

Då frivillig överenskommelse om förvärvande för kronans räkning av ifrågavarande mark ej kunnat åstadkommas, har expropriationsförfarande anlitats; och uppgå de kostnader, som kronan genom nämnda förfarande åsamkats, till följande belopp:

markförvärv	kronor 39,495: —
ersättning till expropriationsnämnden	» 4,411: 60
ersättning för rättegångskostnader	» 395: —
	<hr/>
	Summa kronor 44,301: 60,

vartill eventuellt komme ersättning till vissa personer för vad de utgivit i lösen för häradsrättens protokoll i expropriationsmålet.

Marinförvaltningen har nu i skrivelse den 19 sistlidna januari anmält, att av femte huvudtitelns allmänna besparingar för ifrågavarande markförvärv reserverats allenast ett belopp av 4,634 kronor, till vilket värde ifrågavarande mark i förberörda proposition uppskattats. I vad mån nämnda besparingar komme att lämna tillgång till täckande av hela det av expropriationen betingade beloppet, kunde ännu icke av ämbetsverket uppgivas, helst som expropriationsmålet, såvitt anginge viss del av omförmälda mark, ännu ej vore slutfört.

Det synes mig vid nu angivna förhållande lämpligast, att ersättning för det återstående beloppet, (44,301 kronor 60 öre — 4,634 kronor) 39,667 kronor 60 öre, i detta sammanhang anmäles till ersättande hos riksdagen.

För att trygga den för varvsdriften och stationsverksamheten oundgängligen nödvändiga förbindelsen mellan Skeppsholmen och Skeppsbron har alltsedan augusti 1914 enligt särskilda nådiga brev utgått ersättning av statsmedel till Stockholms ångslupsaktiebolag för uppehållande av nämnda förbindelse. Denna ersättning, vilken enligt av Kungl. Maj:t meddelad föreskrift av marinförvaltningen förskotterats av omhänderhavande medel, har, i den mån den belöper å tiden från och

Ersättning
till Stockholms ångslupsaktiebolag för uppehållande av trafikken Skeppsholmen — Skeppsbron.

med augusti 1914 till och med juni 1916, blivit av 1917 års riksdag ersatt genom extra anslag å 1918 års stat.

För tiden från och med juli 1916 till och med augusti 1918 har bolaget genom särskilda nådiga brev den 30 augusti 1916 och den 24 augusti 1917 tillförsäkrats ersättning, som beräknats för juli och augusti månader år 1916 efter 40 kronor för dag, för tiden september 1916—augusti 1917 efter 1,800 kronor för månad och för tiden september 1917—augusti 1918 efter 2,100 kronor för månad. Denna ersättning skulle enligt föreskrift i berörda nådiga brev förskottas av marinförvaltningen.

Ämbetsverket har nu till ersättande anmält ett sammanlagt belopp av 47,167 kronor 74 öre, avseende ersättning för tiden juli 1916—augusti 1918. Det synes mig emellertid lämpligast, att ersättning i detta sammanhang av riksdagen begäres jämväl för tiden därefter till och med 1918 års utgång, vilken ersättning torde böra beräknas efter 2,100 kronor för månad, eller för september—december 1918 till 8,400 kronor. Till ersättande hos riksdagen torde alltså nu böra anmälas ett sammanlagt belopp av (47,167 kronor 74 öre + 8,400 kronor) 55,567 kronor 74 öre.

Av Kungl. Maj:t har i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag under femte huvudtiteln (punkt 12) föreslagits, att belöpande ersättning till bolaget, beräknad efter 2,100 kronor för månad, måtte från och med år 1919 inräknas i anslaget till flottans nybyggnad och underhåll.

Förhyrande av
kolupplags-
platser för
flottan.

Då frågan om anläggande inom Stockholms skärgård av en bränsledepå för marinen ännu icke erhållit sin lösning, har kronan för erhållande av kolupplagsplatser för marinens etablissement i land samt för flottans fartyg varit hänvisad att av enskilda förhyra områden för ändamålet.

Med anledning härav har Kungl. Maj:t enligt nådigt brev den 15 augusti 1916 dels uppdragit åt marinförvaltningen att för en tid av tre år, räknat från och med den 1 oktober 1916, förhyra egendomen Gustafshög i Nacka socken för ett hyresbelopp av högst 30,000 kronor för år ävensom för egendomens användning såsom kolgård vidtaga vissa anordningar för en sammanlagd kostnad av högst 15,800 kronor, dels bemyndigat ämbetsverket att för ett pris, beräknat efter en krona 25 öre per kvadratmeter och år, från och med den 1 oktober 1916 tills vidare förhyra så stor del av tomten nr 42 inom Värtahamnens område, som kunde erhållas, dels ock medgivit, att härav föranledda kostnader finge av ämbetsverket med omhänderthavande medel förskjutas och framdeles till ersättande anmälas.

Vidare har Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 7 augusti 1917 bemyndigat marinförvaltningen dels att för tiden från den 1 juli 1917 till den 1 oktober 1918 av aktiebolaget Kol och Koks för en hyressumma av högst 7,700 kronor för år förhyra tomten nr 41 inom Värtahamnens område samt att mot ersättning av högst 2,196 kronor övertaga inhägnaden och golvbeklädnaden å nämnda tomt, dels ock att för tiden från den 1 oktober 1917 till den 1 oktober 1918 av nyssnämnda bolag för en hyressumma av högst 10,401 kronor för år förhyra tomten nr 42 inom Värtahamnens område, beträffande vilken tomt ett på grund av nådiga brevet den 15 augusti 1916 avslutat hyresavtal blivit av nämnda bolag uppsagt till den 1 oktober 1917; och skulle de kostnader, som härav under år 1918 föranleddes, av marinförvaltningen med omhändertvande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande.

Marinförvaltningen har nu på grund av berörda nådiga brev till ersättande anmält ett sammanlagt belopp av 102,423 kronor 40 öre.

I skrivelse den 15 juni 1915 har chefen för sjökrigsskolan gjort framställning därom, att kanonbåten Rota måtte under viss expedition, som blivit genom generalorder anbefalld, förses med 2 st. 57 mm. kanoner; och har Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 26 i samma månad bifallit vad chefen för sjökrigsskolan sålunda hemställt ävensom föreskrivit, att därav föranledda kostnader skulle med ett belopp av högst 2,000 kronor av marinförvaltningen med omhändertvande medel förskjutas och framdeles till ersättande anmälas.

Uppställning
av två kanoner
å kanonbåten
Rota.

Marinförvaltningen har nu till ersättande från femte huvudtitelns allmänna besparingar anmält ett på grund härav förskjutet belopp av 1,985 kronor 92 öre. Det synes mig emellertid lämpligare, att ersättning för omförmälda belopp i detta sammanhang äskas av riksdagen.

Genom hemligt nådigt brev den 18 oktober 1912 har Kungl. Maj:t för anskaffning av apparater för undervattenssignalering och anställande av försök med sådan signaler anvisat ett belopp av 10,000 kronor, att av marinförvaltningen med omhändertvande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande.

Försök med
undervattens-
signalering.

Då anslaget till försök med torped-, gnist- och flygmateriel enligt marinförvaltningens mening skulle komma att alltför hårt tagas i anspråk genom att låta detta anslag drabbas av ifrågavarande utgift, har ämbetsverket till ersättande anmält berörda belopp, 10,000 kronor.

Enligt nådigt brev den 14 juni 1917 har Kungl. Maj:t medgivit, att två mindre apparater för trådlös telefoni och telegrafi finge anskaffas ävensom att försök med desamma finge anställas; och skulle härav för-

Försök med
trådlös
telefoni.

anledda kostnader intill ett belopp av högst 15,000 kronor av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande samt ytterligare högst 5,000 kronor utgå av det till ämbetsverkets förfogande ställda extra anslaget till försök med torped-, gnist- och flygmateriel.

Förstnämnda belopp, 15,000 kronor, har nu anmälts av marinförvaltningen till ersättande.

Reservofficerarens tjänstgöring vid kustartilleriet.

På grund av de betydande vakanser, som under en följd av år förefunnits inom kustartilleriets subalternofficersgrader, hava tid efter annan reservofficerare, efter egen ansökning, beordrats till tjänstgöring vid kustartilleriet. I samband därmed har enligt särskilda nådiga brev föreskrivits, att de avlöningsförmåner, som vederbörande reservofficerare ägde under sådan tjänstgöring författningsenligt åtnjuta, skulle av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande. Med anledning härav har nu ämbetsverket till ersättande anmält följande belopp, tillhoppa 22,582 kronor 89 öre, som förskotterats till nedannämnda officerare för dylik tjänstgöring.

Nåd. brev	Reservofficer	Belopp	
28/10 1915	Reservunderlöjtnanten T. C. H. Wikström	1,943	—
31/12 "	" S. P. Nilsson.....	1,224	—
4/10 o. 22/9 1916 } samt 14/4 o. } 21/9 1917 }	" S. A. Grönhagen	6,932	38
3/3 1916	" C. E. L. Åkerberg	1,500	—
14/4 o. 22/9 1916	" E. A. Svederus	1,058	91
22/9 1916	Kaptenen N. O. J. L. Wallenius och löjtnanten E. H. W. Weibull *)	499	60
20/10 1916	Reservunderlöjtnanten J. E. Nylander.....	1,100	—
24/11 1916	Fänriken i kustartilleriets reserv C. Andersson	2,115	—
3/7 1917	Reservlöjtnanten R. E. E. Wiström	700	—
24/8 "	" A. Schumburg	500	—
16/16 "	" C. H. Grundell	2,895	—
20/10 "	Fänriken i kustartilleriets reserv I. Wöldern ...	2,115	—
	Summa	22,582	89

*) Bemälda officerare hade vid tiden för tjänstgöringen erhållit avsked med rätt att såsom lönlösa kvarstå vid kustartilleriet.

Genom nådigt brev den 25 juni 1917 har Kungl. Maj:t medgivit, att extra läkare finge i kommandoväg beordras att tjänstgöra i Vaxholms fästning under tiden från och med den 1 juli till och med den 18 augusti samma år, ävensom föreskrivit, att härav föranledda kostnader skulle av marinförvaltningen med omhänderhavande medel bestridas och framdeles anmälas till ersättande.

Extra läkares
tjänstgöring
vid kust-
artilleriet.

Marinförvaltningen har nu till ersättande anmält ett på grund av förenämnda brev förskjutet belopp av 600 kronor.

På grund av förefintliga vakanser i underbefälsgraderna å maskinavdelningen vid kustartilleriet har Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 15 september 1916 medgivit, att chefen för Älvsborgs kustartillerikår finge under tiden 1 oktober 1916—30 september 1917 förhyra 2 maskinister för en kostnad, icke överstigande 6 kronor 50 öre per man och dag; och skulle för varje å kårens stat uppförd underofficerskorpralsbefattning inom maskinavdelningen, som under ifrågavarande tid bleve besatt, en av de sålunda förhyrda maskinisterna omedelbart entledigas. Tillika föreskrevs, att härav föranledda kostnader skulle av marinförvaltningen med omhänderhavande medel bestridas och framdeles anmälas till ersättande.

Förhyrande av
maskinister
för kust-
artilleriet.

Vidare har Kungl. Maj:t enligt nådigt brev den 19 december 1916 dels medgivit, att nedannämnda chefer för kustartilleriets truppförband finge tills vidare från och med den 1 januari 1917 under erforderlig tid mot ett arvode av högst 8 kronor per man och dag förhyra följande antal maskinister, nämligen chefen för Vaxholms kustartilleriregemente 8, därav 1 för kraftstationen å Oscar-Fredriksborgsfort och 2 för kraftstationen å Vaxholmen, chefen för Karlskrona kustartilleriregemente 5 och chefen för Älvsborgs kustartillerikår 1, dels föreskrivit, att kostnaderna härför skulle beträffande de vid kraftstation anställda bestridas av medel, som inflöte å den räkenskapstitel, varå utgifterna för belysningen avfördes, samt beträffande övriga maskinister av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles till ersättande anmälas, dels ock förordnat att, i den mån ifrågavarande vakanser vid de olika truppförbanden fylldes, motsvarande antal av de förhyrda maskinister, som icke avlönades av medel å omförmälda räkenskapstitel, skulle omedelbart entledigas.

Därjämte har Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 4 maj 1917 dels medgivit, att chefen för Älvsborgs kustartillerikår finge, utöver de med stöd av förutnämnda nådiga brev förhyrda 3 maskinister, under erforderlig tid mot ett arvode av högst 8 kronor för dag förhyra ytter-

ligare 1 maskinist, dels föreskrivit, att kostnaderna härför skulle av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande, dels ock förordnat att, för den händelse ifrågasvarande vakans fylldes, den förhyrda maskinisten skulle omedelbart entledigas.

Marinförvaltningen har nu till ersättande hos riksdagen anmält ett på grund av sistnämnda två nådiga brev av den 19 december 1916 och den 4 maj 1917 förskjutet belopp av tillhoppa 33,500 kronor. Däremot har ämbetsverket hemställt, att ett på grund av nådiga brevet den 15 september 1916 förskjutet belopp av 1,183 kronor måtte ersättas av femte huvudtitelns allmänna besparingar. Det synes mig emellertid följdriktigt, att ersättning i detta sammanhang av riksdagen begäres jämväl för sistnämnda belopp. Till ersättande hos riksdagen torde alltså nu böra anmälas ett sammanlagt belopp av (33,500+1,183) 34,683 kronor.

Förhyrande
av lokaler för
proviantförrådet i Vaxholms fästning.

I skrivelse den 14 april 1917 har marinförvaltningen hemställt om bemyndigande för kommandanten i Vaxholms fästning att från den 1 maj samma år mot en ersättning av 250 kronor för månad förhyra vissa i enskild ägo befintliga lagerrum och källare eller, i händelse dessa utrymmen efter ett års förlopp icke längre kunde förhyras, eventuellt andra lämpliga lokaler enligt ämbetsverkets beprövande, i ändamål att därstädes upplägga proviantförråd för fästningen. Plats för sådant förråd kunde nämligen icke beredas inom fästningens byggnader.

Genom nådigt brev den 20 april 1917 har Kungl. Maj:t på det sätt bifallit omförmälda framställning, att kommandanten i Vaxholms fästning bemyndigats att för uppläggande av proviantförråd för fästningen tills vidare från och med den 1 maj samma år mot en ersättning av 250 kronor för månad förhyra berörda lagerrum och källare, ävensom föreskrivit, att härav föranledda kostnader skulle av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande.

På grund härav hava ifrågasvarande lokaler förhyrts för tiden från och med maj 1917 till och med 1918 års utgång; och har marinförvaltningen nu till ersättande anmält det i sådant avseende erforderliga beloppet, 5,000 kronor.

Försök med
ny uniform
för kustartilleriets
stammanskap
och värnpliktiga.

Sedan Kungl. Maj:t den 24 november 1916 uppdragit åt marinförvaltningen att i samråd med chefen för marinstaben och chefen för kustartilleriet verkställa utredning om införande av nya uniformsmodeller för kustartilleriet, har marinförvaltningen med skrivelse den 10 maj

1917 avgivit utredning i sådant hänseende; och har Kungl. Maj:t där-
 efter genom hemligt nådigt brev den 27 juli 1917, bland annat, till för-
 sök fastställt beklädnadsstat för ny uniform för kustartilleriets stamman-
 skap och värnpliktiga ävensom medgivit, att för anskaffning av uni-
 formspersedlar till ifrågavarande försök finge användas ett belopp av
 högst 28,000 kronor, däri inbegripet kostnaden för förslagsmodellernas
 anskaffande, att av marinförvaltningen med omhänderhavande medel för-
 skjutas och framdeles anmälas till ersättande.

Nämnda belopp, 28,000 kronor, har nu av marinförvaltningen an-
 mäls till ersättande.

Då det ordinarie anslaget till utgivande av läroböcker, beskrivningar,
 reglementen och instruktioner m. m., som från och med år 1915 varit
 i riksstaten upptaget med 25,000 kronor, under de senare åren visat sig
 otillräckligt, hava medel i annan ordning av Kungl. Maj:t anvisats för
 utgifter, som rätteligen bort belasta anslaget. Jämväl för bestridande
 av vissa andra tryckningskostnader hava särskilda medel måst av Kungl.
 Maj:t beredas; och har marinförvaltningen till ersättande anmält följande
 belopp, tillhopa 42,773 kronor, som enligt föreskrift i särskilda nådiga
 brev av ämbetsverket förskjutits för nedan angivna ändamål:

Tryckning av
 läroböcker
 m. m.

Nåd. brev	Tryckning av	Belopp
15/0. 24/11 1916 (heml.)	Vissa mineringsplaner	9,500 —
30/3 1917	Rekrytundervisning för flottan	8,803 —
4/4 1917 (heml.)	Farledsbeskrivningar m. m. över visst skärgårdsområde	8,500 —
4/5 1917	Krigstjänstreglemente för kustfästningarna	3,000 —
12/5 »	Korpralsundervisning för flottan	3,295 —
25/5 »	Korpralsundervisning för kustartilleriet	3,000 —
30/6 1917 (heml.)	Exercisreglemente för flottan, undervattensbåt	950 —
7/0 1917	Reglementsändringar i samband med utfärdande av nya bestäm- melser i fråga om redovisningens ordnande vid flottans stationer och inom kustfästningarna	3,125 —
12/10 1917 (heml.)	Mobiliseringsinstruktion för marinen	2,000 —
14/11 1917	Allmän instruktion under neutralitet	600 —
	Summa kronor	42,773 —

I detta sammanhang torde jag få erinra, att Kungl. Maj:t i stats-
 verkspropositionen till innevarande års riksdag föreslagit riksdagen dels

att i riksstaten för år 1919 höja anslaget till utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m. från 25,000 kronor till 40,000 kronor, dels ock att i riksstaten beteckna förevarande anslag, som för närvarande är bestämt anslag, såsom förslagsanslag.

Ökade kostnader för navigations-skolorna i riket.

Enligt nådigt brev den 8 december 1916 har Kungl. Maj:t medgivit att, utöver i stat anvisat belopp till böckers, undervisningsmateriels och andra inventariers underhåll och förökande samt till utgifter för bränsle, lyshållning m. m. för navigationsskolan i Göteborg, finge för ifrågavarande ändamål under år 1917 användas ett ytterligare belopp av högst 1,400 kronor, att av marinförvaltningen med omhänderhavande medel förskjutas och framdeles anmälas till ersättande.

Från och med år 1918 är anslaget till navigationsskolorna i riket höjt med motsvarande belopp.

Vidare har Kungl. Maj:t jämlikt nådigt brev den 26 oktober 1917 medgivit, att för bestridande av de ökade kostnaderna för navigations-skolornas uppvärmning under läsåret 1917—1918 finge tagas i anspråk dels det i 1917 års stat för navigationsskolorna upptagna, till Kungl. Maj:ts disposition ställda belopp å 3,000 kronor, dels ock därutöver ett belopp av högst 4,100 kronor, att av marinförvaltningen med omhänderhavande medel bestridas och framdeles anmälas till ersättande.

Marinförvaltningen har nu till ersättande i förevarande hänseende anmält ett belopp av sammanlagt (1,400 + 4,100) 5,500 kronor.

Såsom av det förut sagda framgår, torde nu till ersättande hos riksdagen böra anmälas följande under nedannämnda rubriker upptagna belopp, vilka delvis redan förskjutits och delvis beräknas komma att utbetalas före utgången av år 1918, nämligen:

A. Förstärkning av arbetskrafterna inom marinförvaltningen och vid marinintendenturkåren.

Förstärkning av arbetskrafterna inom marinförvaltningen	kronor	43,500: —
Förstärkning av arbetskrafterna vid marinintendenturkåren	»	128,145: 70
	Transport kronor	171,645: 70

Transport kronor 171,645: 70

B. Särskilda ersättningar till personal, tillhörande marinen.

Gottgörelse till marinattachéerna C. F. Tamm och G. D. W:son Lilliehöök för förlängd tjänstgöring under år 1915	»	4,500: —
Ersättning till kommandörkaptenen K. Wester m. fl. för omarbetning av skjutinstruktion för flottan, artilleri	»	800: —
Ersättning till kommandörkaptenen O. E. Lybeck för utarbetande av lärobok i sjökrigshistoria	»	4,800: —
Ersättning till torpedingenjören E. F. Elmquist för en uppfinning	»	7,000: —
Ersättning till kaptenen vid kustartilleriet N. G. E. Åkerlund för en uppfinning	»	5,000: —
Lega till sjömanskårens manskap för förlängd tjänstetid	»	24,000: —
Avlöning under viss ledighet för daglönarna vid flottan m. fl.	»	13,000: —

C. Nybyggnad och underhåll.

Lyftkran för Karlskrona varvs skjutbana	»	9,000: —
Utvidgning av torpedverkstaden vid flottans varv i Karlskrona	»	44,925: —
Vattenbåt vid flottans varv i Stockholm	»	16,000: —
Arbetsmaskiner för minverkstaden vid flottans varv i Stockholm	»	61,000: —
Bogserbåt för flottans varv i Stockholm	»	5,000: —
Pråmar för flottans varv i Stockholm	»	5,500: —
Anordningar för möjliggörande av Skeppsholmens avstängning	»	4,700: —
Kontrollur vid flottans varv	»	68,700: —
Reservdelar m. m. till marinens flygmateriel	»	15,300: —
Bärgarlön för bärgning av jagaren Hugin m. m.	»	203,456: 77
Bärgning och reparation av minkabelbåten G. Å. nr 2	»	28,000: —

Transport kronor 692,327: 47

	Transport kronor	692,327: 47
Ritning till viss typ för undervattensbåt	»	11,000: —
Förslag till ny kryssartyp för flottan	»	10,000: —
Motorspruta för Kungsholmsfort	»	9,700: —
Elektriska installationer inom Vaxholms fästning	»	17,000: —
Elektrisk belysning i befästningar och kasernetablis- sement m. m. å Oscarsvärn	»	4,200: —
Möbler för navigationsskolan i Göteborg	»	10,000: —

D. Diverse förskottsvis bestridda utgifter.

Tillfälligt tillägg till de understödsbelopp, som utgå jämligt förordningen den 1 juni 1912 om familjeunderstöd	kronor	6,000: —
Markförvärv i Stockholms skärgård för övnings- ändamål	»	39,667: 60
Ersättning till Stockholms ångslupsaktiebolag för uppehållande av trafiken Skeppsholmen— Skeppsbron	»	55,567: 74
Förhyrande av kolupplagsplatser för flottan	»	102,423: 40
Uppställning av två kanoner å kanonbåten Rota ..	»	1,985: 92
Försök med undervattenssignalering	»	10,000: —
Försök med trådlös telefoni	»	15,000: —
Reservofficerares tjänstgöring vid kustartilleriet ..	»	22,582: 89
Extra läkares tjänstgöring vid kustartilleriet	»	600: —
Förhyrande av maskinister för kustartilleriet	»	34,683: —
Förhyrande av lokaler för proviantförrådet i Vax- holms fästning	»	5,000: —
Försök med ny uniform för kustartilleriets stam- manskap och värnpliktiga	»	28,000: —
Tryckning av läroböcker m. m.	»	42,773: —
Ökade kostnader för navigationsskolorna i riket ...	»	5,500: —
	Summa kronor	1,124,011: 02

För täckande av här omförmälda förskott lärer alltså å tilläggsstat för år 1918 böra äskas ett belopp av 1,124,011 kronor 2 öre. Då vissa av dessa förskott icke ännu äro till siffran bestämde, torde det för förskottens täckande erforderliga anslaget böra erhålla förslagsanslags natur och upptagas med i runt tal 1,125,000 kronor.

Jag hemställer alltså, det täcktes Eders Kungl. Maj:t föreslå riksdagen

att för täckande av vissa för olika ändamål förskjutna kostnader å tilläggsstat för år 1918 bevilja ett förslagsanslag av 1,125,000 kronor.

Till vad departementschefen sålunda hemställt täcktes Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan av statsrådets övriga ledamöter, lämna bifall; och skulle proposition till riksdagen avlåtas av den lydelse, en vid detta protokoll fogad bilaga utvisar.

Ur protokollet:

Jochum Beck-Friis.
